

[View this email in your browser](#)

Meditatie Ekklesia Tilburg 07-02-2021

Geschreven door René Munnik

Inleiding

Hier zit je nu achter je laptop of je computer. Ik zit er ook achter, achter de mijne dan... en een paar dagen eerder dan jij, om deze tekst te schrijven. Ik stel me voor hoe het zijn zou wanneer we vandaag 'gewoon' een zondagsviering zouden hebben... met de zang en de muziek, de werkelijke tegenwoordigheid bij elkaar en de 'genius loci' die daarbij hoort. Helaas kan dat nog steeds niet en zullen we dat de komende tijd nog moeten missen. Bij gebrek aan beter maken we er voorlopig maar een 'meditatie' van... een bespiegeling bij een passage uit de bijbel. Ik heb er een kaars bij opgestoken, om mezelf bij de les te houden en me in te prenten dat ik nu een soort brief aan jullie schrijf waarin iets moet staan wat onze aandacht richt op de Ene. En liefst ook nog iets dat te denken geeft. Steken jullie er ook maar een kaars bij aan als je die in de buurt hebt.

Voor deze tekst ben ik uitgegaan van de lezing zoals die voor deze dag van het liturgische B-jaar nu eenmaal in het leesrooster staat. Het is een

24 en 31 januari. Nico Meijer merkte daar twee weken geleden over op: 'Hij [Marcus] gaat meteen aan het werk. Aan de slag. (...) Wat je noemt een vliegende start'. Hij had helemaal gelijk. We zijn vandaag pas veertig verzen ver in dat eerste hoofdstuk en Jezus is al gedoopt door Johannes de Doper, verbleef al veertig dagen in de woestijn, heeft de eerste leerlingen bij zich geroepen, predikte in Galilea en deed talloze wonderen. Dat gaat allemaal in een sneltreinvaart... het is alsof je zit te kijken naar de 'samenvatting van het voorafgaande' bij een volgende aflevering van een televisieserie. Met als laatste onderdeel de 'lezing' van vandaag. Die gaat als volgt:

Evangelietekst Marcus 1, 40-45

Er kwam eens een melaatse bij Jezus, die op zijn knieën viel en hem smeekte:

Als je het wilt, kun je mij reinigen.

Innerlijk bewogen stak Jezus zijn hand uit, raakte hem aan en zei tegen hem

Ik wil word rein.

Meteen verdween de melaatsheid en was hij gereinigd.

Toen gaf Jezus hem te verstaan dat hij op moest donderen en zei:

Houd je mond hierover. Laat jezelf zien aan de priester en offer jouw reiniging wat Mozes heeft voorgeschreven, als getuigenis voor de mensen.

Eenmaal vertrokken begon de man zijn verhaal overal in het openbaar te vertellen en ruchtbaarheid aan de zaak te geven, met het gevolg dat Jezus niet meer openlijk in de stad kon komen, maar buiten op eenzame plaatsen verbleef. Toch kwamen de mensen naar hem toe van alle kanten.

Donder op!

Je zult wel gemerkt hebben dat ik zo vrij ben geweest om zelf wat aan de vertaling van deze evangelietekst te sleutelen. Vooral aan vers 43. Zo staat het niet in jouw bijbel bij vers Mc. 1, 43. Daar vind je vermoedelijk zoiets als 'Terwijl Hij hem wegstuurde, vermaande Hij op strenge toon' of iets dergelijks, en niet: 'Toen gaf hij hem te verstaan dat hij op moest donderen'. Het is één van de gevallen waarin bijbelvertalers roomser dan de Paus hebben willen zijn en de tekst eigenlijk te keurig en te zachtaardig hebben vertaald om beschaafde lezers niet al te zeer te kwetsen of te choqueren. Maar zo netjes staat het er niet, en wat er wel staat is toch echt een stuk botter. Met excuses... ik maak even een omweg naar de Griekse grondtekst. Dat 'op strenge toon vermanen' wordt in het Grieks verwoord als *Embrimèsamenos*. Dat woord komt van *brimo-omai* en dat

ballo en betekent vooral 'eruit gooien' of '-smijten'. Het zelfde woord wordt in de evangeliën gebruikt wanneer duivels uitgedreven worden of wanneer de geldwisselaars uit de tempel worden gemept bij de tempelreiniging. De suggestie: de melaatse wordt 'weggestuurd' zoals ook demonen uitgedreven en winstmakers uit het heiligdom geslagen worden. Kortom, deze man moet opdonderen.

Jesus is nijdig. Waarom is hij woedend? Om dat te begrijpen moet je iets weten over de verhouding van Jesus tot de joodse wet en over de bepalingen van die wet ten aanzien van melaatsheid. Wat betreft het eerste... we zitten aan het begin van het Marcus-evangelie waarin Jesus ten tonele wordt gevoerd als een vrome jood: hij onderwijst met groot gezag in de synagoge en niets wijst erop dat hij een duimbreed afwijkt van de Wet van Mozes. Nu bevat die wet – en dat is het tweede – een flink aantal duidelijke bepalingen omtrent de omgang met melaatsheid en melaatsen. Lees daar de hoofdstukken 13 en 14 van het boek Leviticus maar eens op na (<https://debijbel.nl/bijbel/NBV/LEV.13/Leviticus-13>). Dat lijkt wel een medisch handboek!... en de belangrijkste bepaling daaruit is dat iemand die werkelijk aan melaatsheid leidt, onrein verklaard wordt en zich niet binnen de gemeenschap mag ophouden. Dat is een hard oordeel, maar de gedachte daarachter is dezelfde als die we nu kennen bij de huidige Corona-maatregelen: een besmettelijke ziekte waarvoor geen goede remedie bestaat kun je het beste bestrijden met quarantainemaatregelen: anderhalve meter, thuisblijven bij een positieve test, avondklok... Dat alles om de gemeenschap te beschermen tegen besmettingshaarden.

Maar wat doet deze melaatse man? Hij trekt zich van de joodse wetsbepalingen niets aan en gedraagt zich als iemand die na een positieve coronatest alle veiligheidsmaatregelen aan zijn laars lapt en zich zonder mondkapje midden tussen de mensen naar het ziekenhuis begeeft met geen ander doel dan om zelf zo snel mogelijk genezen te worden, ongeacht het besmettingsgevaar dat hij zelf voor anderen is. Met zo'n mentaliteit werpt hij zich bij Jesus voor de voeten... en deze geneest hem omdat hij door het lijden van de man geraakt is, maar daarmee heb je het ook wel gehad. Hij is kwaad op die man, omdat hij meent dat zijn geloof in Jesus' weldaden hem het recht geeft de wet links te laten liggen. Daarom geeft Jesus hem te verstaan onmiddellijk op te hoepelen en te doen wat de wet voorschrijft: zichzelf aan de priester te laten zien en een offer te brengen als getuigenis voor de mensen. En ook geeft hij hem te verstaan dat hij zijn mond moet houden over wat er met hem gebeurd is.

En meteen blijkt de eigengereidheid van deze man die zojuist van zijn melaatsheid genezen is... Trok hij zich eerst niets van de Wet aan, nu laat hij de woorden van Jezus links liggen. Want nu hij niet meer melaats is en dus weer toegelaten kan worden tot de gemeenschap, maakt hij meteen van die gelegenheid gebruik om de opdracht om zijn mond te houden in de wind te slaan: hij verkondigt openlijk aan iedereen wat hem overkomen is. Op een bepaalde manier gelóóft deze man werkelijk in Jezus als wonderdoener en heilbrenger, en op een bepaalde manier brengt hij ook lof en eer. Maar er klopt helemaal niets van de eigengereide geesteshouding waarmee hij gelooft en eert. Door zijn manier van doen drijft hij Jezus uit de gemeenschap... althans, zo staat het in vers 45 van deze passage: hij noodzaakt Jezus om niet meer openlijk in de stad te komen, maar buiten op eenzame plaatsen te verblijven... dus eigenlijk op de plekken waar de melaatsen zich volgens de joodse wet zouden moeten ophouden. Alsof de rollen nu omgewisseld zijn. Wat zit daar achter?

Idool en ikoon

In feite maakt deze man van Jezus een idool, omdat zijn respons op Jezus' weldaad idolaat is. Een idool is een publieke figuur die door de mensen verafgood wordt, waaromheen men te hoop loopt... men wordt erdoor aangetrokken als door een magneet omdat de mensen verwachten dat hij tegemoetkomt aan hun verlangens en verwachtingen; Jezus de wonderdoener. Een idool is het geïdealiseerde spiegelbeeld, de projectie, van de verlangens en verwachtingen van de mensen. Daarom hebben mensen behoefte aan idolen; ze zien daarin enkel zichzelf weerspiegeld en bevestigd. Wie voor een idool buigt, die buigt via een u-bochtconstructie voor zichzelf. Voor het idool zelf draait alles om het 'imago', de aandacht en de kijkcijfers om de publieke belangstelling en bewondering op zichzelf gericht te houden, en als het kan beweegt hij mee met de wispelturige verlangens van de mensen, om die aandacht vast te houden.

De joodse wet maakt korte metten met idolen. Om te beginnen met het gouden kalf en gesneden beelden, maar ook met de verafgoding van mensen. Er loopt in het Eerste Testament geen koning of profeet rond die er aanspraak op kan maken méér te zijn dan een mens van vlees en bloed, met alle feilen en tekorten die daarbij horen. Jezus wil, kortom, geen idool zijn. Hij vlucht weg voor de idolate belangstelling van de mensen. Hij wil geen 'gouden kalf' zijn... geen 'kijkcijferkanon' dat beantwoordt aan de verlangens en fascinaties van een meute. Tussen haakjes, dat is dezelfde meute die hem niet lang daarna aan het kruis wil zien, wanneer hij blijkt niet te beantwoorden aan de verwachtingen die

enkel onze eigen wensen weerkaatst zoals een idool, maar het is een *venster* op de onuitsprekelijke Ene die niet met de mond beleden of van de daken geschreeuwd kan worden, maar enkel in het hart bewaard. In hem komt de Ene ons zelf tegemoet, en spreekt ons aan met een belofte die zich niet laat vangen binnen de grenzen van onze eigen verlangens. In geen enkel beeld trouwens. Jezus wil geen idool zijn, maar een ikoon. Daarom ontvlucht hij de massa die hem toejuicht als antwoord op hun verlangens en niets meer dan dat.

Ik probeer mezelf te verplaatsen in dit verhaal, als een soort gewetensonderzoek. Als je wilt kun jij dat ook. Maar laat ik hier voor mezelf spreken. Vervolgens vraag ik me af met wat voor geesteshouding ik eigenlijk 'geloof'. Is dat die van de genezen melaatse wiens idolate geloof eigenlijk verraad is? Of ben ik in staat om, in het volste vertrouwen op de Ene, de geheel Andere op me af te laten komen? Ik weet het zo net nog niet. Dat maakt me onrustig, En ik voel me als die vader, die uitriep 'Ik geloof! Kom mijn ongeloof te hulp.' (Mc. 9,24)

Hoe dan ook. Jezus is geen idool bedoeld om onze verlangens te bevredigen, maar ikoon van God-met-ons. Of, zoals Paulus in zijn brief aan de Philippenzen (2,6-11) schrijft:

*Christus de gestalte van God
beeld en gelijkenis van zijn heerlijkheid.*

*Hij heeft zichzelf ontledigd.
Hij is niet meer dan een dienstknecht geweest,
in alles gelijk geworden aan de mensen.
Hij is gehoorzaam geworden tot de dood,
tot de dood op het kruis.*

*Christus, de gestalte van God,
beeld en gelijkenis van zijn heerlijkheid.*

Collecte

We houden onze collecte deze weken via deze manier. Je mag een bedrag storten op onze rekening NL22TRIO0784796378 tnv Stichting Ekklesia Tilburg onder vermelding van;
Reguliere collecte: Ekklesia Tilburg

[Subscribe](#)[Past Issues](#)[Translate](#) ▼

app. Wellicht gemakkelijk voor jou en zeker voor de penningmeester.

Copyright © EkklesiaTilburg2021, alle rechten voorbehouden

Ons mailadres is:

nieuwsbriefET@gmail.com

Wilt u deze nieuwsbrief elders ontvangen, geef het ons door?

U kunt [uw voorkeur](#) opgeven of [uitschrijven uit deze lijst](#)

This email was sent to ssnakenborg@gmail.com

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

EkklesiaTilburg · De Stille Wille 187 · Oost West en Middelbeers, Nb 5091 WE · Netherlands

[Subscribe](#)

[Past Issues](#)

[Translate](#) ▼

